

Донишқадаи Исломии Тоҷикистон
ба номи Имоми Аъзам-Абӯҳанифа

الأربعون المكيّة

ЧИҲИЛ ҲАДИСИ МАККӢ

Таҳияи
Қурбонов Абдулвадуд

Душанбе - 2015

Бо қарори Кумитаи оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 25.07.2014, таҳти рақами №67 аз ташҳиси диншиносӣ гузашта ба ҷоп тавсия карда шудааст.

Чил ҳадиси маккӣ. Душанбе, 2015, 32 саҳ.

Муаллиф:	Таллол Муҳаммад Абӯнур
Тарҷумон:	Қурбонов Абдулвадуд ва Субҳоналӣ Искандарзода
Мухаррир:	Қурбонов Абдулмачид
Ҳуруфчин:	Қурбонов Изатуллоҳ

© Қурбонов А., 2015

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1

عن أبي ذرٍّ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ مَسْجِدٍ وُضِعَ فِي الْأَرْضِ أَوَّلُ قَالَ : الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ ، قَالَ : قُلْتُ : ثُمَّ أَيُّ ؟ قَالَ : الْمَسْجِدُ الْأَقْصَى قُلْتُ : كَمْ كَانَ بَيْنَهُمَا قَالَ : أَرْبَعُونَ سَنَةً . ثُمَّ أَيْنَمَا أَدْرَكْتَكِ الصَّلَاةُ بَعْدُ فَصَلِّيْ : فَإِنَّ الْفَضْلَ فِيهِ .

صحيح البخاري

Аз Абӯзар (р) ривоят аст, ки гуфт: Аз Паёмбари Худо (с) пурсидам: Эй Расули Худо (с): Аввалин масҷиде, ки дар рӯи замин сохта шудааст, кадом масҷид аст? Фармуданд: Масҷиду-л-Ҳаром, пурсидам: Баъд аз он кадом масҷид? Фармуданд: Масҷиди Ақсо, пурсидам: Байни ин ду масҷид чанд сол фосила буд? Фармуданд: Чихил сол.

Сипас ҳар кучо намоз фаро расид онро иқома намоед, фазилат ва баракат дар он аст.

Муттафақун алайҳи, Бухорӣ

2

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ مَرَّ بِوَادِي الْأَزْرَقِ فَقَالَ: «أَيُّ وَادٍ هَذَا». فَقَالُوا هَذَا وَادِي الْأَزْرَقِ. قَالَ: «كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى ن هَابِطًا مِنَ الثَّنِيَّةِ وَلَهُ جُورٌ إِلَى اللَّهِ بِالتَّلْبِيَةِ». ثُمَّ أَتَى عَلَى ثَنِيَّةٍ هَرَشَى. فَقَالَ: «أَيُّ ثَنِيَّةٍ هَذِهِ». قَالُوا: ثَنِيَّةٌ هَرَشَى قَالَ:

«كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى يُونُسَ بْنِ مَتَّى ن عَلَى نَاقَةٍ حَمْرَاءَ جَعْدَةٍ عَلَيْهِ جُبَّةٌ مِنْ صُوفٍ خِطَامُ نَاقَتِهِ خُلْبَةٌ وَهُوَ يُلَبِّي».

صحيح مسلم

Аз Ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) аз водии Азрақ мегузаштанд, пурсиданд: Ин кадом водӣ аст? Гуфтанд: Ин водии Азрақ аст. Он ҳазрат (с) фармуданд: Мисли ин, ки ман Мӯсо (а) ро мебинам, ки аз гарданаи кӯҳ пойин меояд ва бо талбия ба даргоҳи Худованд тазарруъ ва зорӣ мекунад. Сипас он ҳазрат (с) бар кӯҳи Ҳаршо омада пурсиданд:

Ин кадом кӯҳ аст? Гуфтанд: Кӯҳи Ҳаршо. Фармуданд: Мисли ин, ки Юнус ибни Матторо нигоҳ мекунам, ки бар шутури сурхи пурпашм савор аст ва пероҳане аз пашм бар тан дорад ва афсори шутураш аз лифи хурмост, талбия меғӯяд. (Кӯҳи Ҳаршо дар роҳи Мадина ва Шом наздики Чухфа қарор дорад)

Ривояти Муслим

3

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ ﷺ «لَا تُشَدُّ الرِّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: مَسْجِدِي هَذَا وَمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى».

صحیح مسلم

Аз Абӯхурайра (р) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «Барои ҳеҷ масчиде дар дунё раҳти сафар баста нашавад, магар барои се масчид. Масчиди ман, масчиди Ҳаром ва масчиди Ақсо (Байтулмуқаддас)».

Ривояти Муслим

4

عن جابر بن عبد الله قال: قال رسول الله ﷺ: صلاة في مسجدي هذا أفضل من ألف صلاة فيما سواه إلا المسجد الحرام وصلاة في المسجد الحرام أفضل من مائة ألف صلاة فيما سواه.

مسند أحمد بن حنبل صحيح.

Аз Ҷобир ибни Абдуллоҳ (р) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «Намоз дар ин масчиди ман беҳтар аст аз ҳазор намоз дар масҷиди дигар, магар дар масҷиди Ҳаром.

Намоз дар масҷиду-л-Ҳаром баробар ӯ беҳтар аст бо сад ҳазор намоз дар масҷиди дигар».

Муснади Аҳмад

5

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «مَا أَطْيَبَكَ مِنْ بَلَدٍ وَأَحَبَّكَ إِلَيَّ وَلَوْلَا أَنَّ قَوْمِي أَخْرَجُونِي مِنْكَ مَا سَكَنْتُ غَيْرَكَ».

سنن الترمذی صحیح

Ибни Аббос (р) мегӯяд: Расули Худо (с) хитоб ба Макка фармуд: «Чӣ сарзамини хубе ҳастӣ ва чӣ қадар назди ман маҳбубӣ. Агар қавмам маро берун намеронданд, дар ғайр аз ту сокин намешудам!».

Тирмизӣ, Ибни Ҳиббон, Ҳоким

6

عن عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَدِيٍّ بْنِ الْحَمْرَاءِ ، قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ، وَاقِفًا بِالْحَزْوَرَةِ يَقُولُ : وَاللَّهِ إِنَّكَ ، لَخَيْرُ أَرْضِ اللَّهِ ، وَأَحَبُّ أَرْضِ اللَّهِ إِلَيَّ وَاللَّهِ وَ لَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكَ ، مَا خَرَجْتُ. **سنن الترمذی صحیح.**

Аз Абдуллоҳ ибни Адий ибни Ҳамро ривоят шудааст, ки гуфт: Расули Худоро дар болои Ҷазвара истода дидам, пас гуфт: «Савганд ба Худо ту (эӣ Макка) беҳтарин сарзамини Худой, маҳбубтарин сарзамин назди Худой ва агар маро аз ту берун намекарданд, берун намерафтам».

Ривояти Тирмизӣ, Ибни Моча

7

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : أَبْعَضُ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ثَلَاثَةٌ مُلْحَدٌ فِي الْحَرَمِ وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَمُطَلِّبٌ دَمَ امْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لِيَهْرِيْقَ دَمَهُ.

صحيح البخاري

Аз Ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (с) фармудааст: «Мабғузтарин (бадтарин) инсонҳо назди Худованд се нафар мебошанд. Касе, ки дар Ҳарам илҳод варзад, касе, ки дар Ислом дунболи суннат ва равиши чоҳилият бошад, фарде, ки хоҳони хуни шахсе бошад то ба ноҳақ хуни ўро бирезад».

Ривояти Бухорӣ

8

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ يَوْمَ افْتَتَحَ مَكَّةَ : لَا هَجْرَةَ وَلَكِنْ جِهَادٌ وَنِيَّةٌ ، وَإِذَا اسْتُنْفِرْتُمْ فَانْفِرُوا فَإِنَّ هَذَا بَلَدٌ حَرَّمَ اللَّهُ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَإِنَّهُ لَمْ يَحِلَّ الْقِتَالُ فِيهِ لِأَحَدٍ قَبْلِي وَلَمْ يَحِلَّ لِي إِلَّا سَاعَةٌ مِنْ نَهَارٍ فَهُوَ حَرَامٌ بِحُرْمَةِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا يُعْضَدُ شَوْكُهُ ، وَلَا يُنْقَرُ صَيْدُهُ ، وَلَا يُلْتَقِطُ لَقَطَتُهُ إِلَّا مَنْ عَرَفَهَا ، وَلَا يُخْتَلَى خِلَاهَا . قَالَ الْعَبَّاسُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا الْإِذْخَرُ . فَإِنَّهُ لِقَيْنُهُمْ وَلِبُيُوتِهِمْ . قَالَ : إِلَّا الْإِذْخَرَ .

صحيح البخاري

Аз Ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (с) дар рӯзи фатҳи Макка фармуданд:

Холо дастури ҳичрат боқӣ нест, вале ҷиҳод ва ният боқӣ аст, пас чун аз шумо хоста шавад то дар роҳи Худо берун равед, пас биравед. Ва дар ҳамон рӯз инро эълон фармуданд: Худованди мутаол аз рӯзе, ки заминро осмонро халқ карда, ин шаҳри Маккаро муҳтарам қарор дода (яъне аз замоне, ки Худованд заминро осмонро офарида дар ҳамон вақт ин қитъа аз заминро, ки Макка дар он воқеъ аст ва маҳдудай атрофи онро Ҳарамӣ вочибу-л-аҳтиром қарор додааст, лизо ба дастури Аллоҳ адаб ва аҳтироми он то қиёмат вочиб аст) ва пеш аз ман Худованд ба ҳеҷ як аз бандагони худ иҷозаи ҷанг дар ин шаҳрро намодааст ва ба ман низ дар замони кӯтоҳе аз рӯз иҷозаи ҷиҳод дода шуд ва баъд аз сипарӣ шудани он вақт то қиёмат дар ин ҷо ҷанг ва ҳар амале, ки муҳолиф бо адаб ва аҳтироми ин макони муқаддас бошад, ҳаром аст.

Гиёҳони хордори ин маҳдуда қатъ нашаванд ва ҳеҷ сайде таъқиб нашавад ва агар ҷизе афтода ба назар расид, касе онро метавонад бардорад, ки тибқи зобита, онро эълон ва муаррифи кунад ва гиёҳон ва алафҳои сабзи он низ қатъ нашаванд. (Дар ин мавқеъ) амӯи он ҳазрат, Аббос (р) изҳор дошт: Гиёҳи «изхир»-ро мустасно фармод, зеро ки оҳангарон аз он истифода мекунанд ва барои сақфи хонаҳо низ аз он истифода мешавад. Расули ақрам (с) фармуданд: Магар «изхир», яъне онро мустасно карданд.

Муттафакун алайҳи ва лафзи Бухорӣ

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: « لَا يَحِلُّ لِأَحَدِكُمْ أَنْ
يَحْمِلَ بِمَكَّةَ السَّلَاحَ ». **صحيح مسلم**

Аз Ҷобир (р) ривоят шудааст, ки гуфт: Шунидам, ки
Расули Худо (с) мегӯяд: «Ба ягон нафари шумо ҳалол
нест, ки ба Макка силоҳ ҳамл намояд».

Ривояти Муслим

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ، τ ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا
سَيَطُوهُ الدَّجَالُ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَابِهَا نَقَبٌ إِلَّا
عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ صَافِّينَ يَحْرُسُونَهَا ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا
ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ; فَيُخْرِجُ اللَّهُ كُلَّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ. **صحيح البخاري**

Анас (р) аз Паёмбари Худо (с) ривоят мекунад, ки
фармуд: «Даччол ба ҳамаи сарзаминҳо ба ҷуз Макка ва
Мадина меравад ва бар ҳар мадхали (даромади) он
фариштагон саф кашидаанд ва аз он ниғаҳбонӣ
мекунанд. Он гоҳ Мадина се бор ларзиш мекунад ва ҳар
мунофиқ ва кофире аз он берун мегардад».

Муттафакун алайҳи ва лафзи Бухорӣ

عَنْ الْحَارِثِ بْنِ مَالِكٍ بْنِ الْبَرَصَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ
يَوْمَ فَتَحَ مَكَّةَ يَقُولُ: « لَا تُغْزَى هَذِهِ بَعْدَ الْيَوْمِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
».»

سنن الترمذی

Аз Ҳорис ибни Молик ибни Барсо (р) ривоят аст, ки
гуфт: «Рӯзи фатҳи Макка Паёмбар (с)-ро шунидам, ки
мегуфт: Аз ин рӯз ба баъд то рӯзи қиёмат дар ин ҷо ғазва
(чанг) намешавад».

Ривояти Аҳмад, Тирмизӣ, Ҳоким

عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ وَمَرْوَانَ قَالَا: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
زَمَنَ الْحُدَيْبِيَّةِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِبَعْضِ الطَّرِيقِ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: إِنَّ
خَالِدَ بْنَ الْوَلِيدِ بِالْغَمِيمِ فِي خَيْلٍ لِقُرَيْشٍ طَلِيعَةً (طَلِيعَةً) فَخَذُوا
ذَاتَ الْيَمِينِ. فَوَاللَّهِ مَا شَعَرَ بِهِمْ خَالِدٌ حَتَّى إِذَا هُمْ بِقَعْرَةِ الْجَيْشِ
فَانْطَلَقَ يَرْكُضُ نَذِيرًا لِقُرَيْشٍ وَسَارَ النَّبِيُّ ﷺ حَتَّى إِذَا كَانَ بِالنَّيَّةِ
الَّتِي يُهْبِطُ عَلَيْهِمْ مِنْهَا بَرَكْتَ بِهِ رَا حِلَّتُهُ. فَقَالَ النَّاسُ: حَلَّ حَلٌّ
فَالْحَتَّ فَقَالُوا: خَلَّتِ الْقَصَوَاءُ. خَلَّتِ الْقَصَوَاءُ. فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ
مَا خَلَّتِ الْقَصَوَاءُ وَمَا ذَاكَ لَهَا بِخُلُقٍ وَلَكِنْ حَبَسَهَا حَابِسُ
الْفِيلِ. ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَسْأَلُونِي (لَا يَسْأَلُونِي) خُطَّةً

يُعْظَمُونَ فِيهَا حُرْمَاتِ اللَّهِ إِلَّا أُعْطِيَتْهُمْ إِيَّاهَا ثُمَّ زَجَرَهَا
فَوُتِّبَتْ...)) الحديث

صحیح البخاری

Аз Мисвар ибни Махрама ва Марвон (р) ривоят аст, ки гуфтанд: Паёмбари Худо (с) замони (Худайбия) аз Мадина хориҷ гардида ва баъд аз паймудани масофае аз роҳ фармуданд: Холид ибни Валид дар мукаддимаи лашкари Қурайш ва минтақаи Ғамим ҷой гирифтааст.

Пас, бояд ба тарафи Зотулямин биравем ва ба Худованд савганд, ки Холид то вақте, ки ғубори лашкари мусалмононро надид аз омаданашон иттилоъ наёфт ва чун аз омадани лашкари мусалмонон хабар шуд, шитобон рафт ва Қурайшро аз омадани онҳо хабар дод.»

Ва Паёмбари Худо (с) рафтанд то ба баландие, ки аз онҳо ба тарафи Қурайш сарозер мешуд, расиданд ва дар он ҷо шутури Паёмбари Худо (с) хобид, мардум хостанд ўро бархезонанд, вале ў барнахост, мардум гуфтанд: Қасво (Қасво номи шутури Паёмбари Худо (с) аст) аз пой даромадааст. Қасво аз пой даромадааст. Паёмбари Худо (с) фармуданд: «Қасво аз пой намондааст ва ин аз табиати ў нест, вале он зоте, ки филро аз рафтан ба Макка монёш шуд, монёши рафтани ў ҳам шудааст.»

Сипас фармуданд: «Савганд ба зоте, ки ҷонам дар яди ўст, ҳар коре, ки анҷом додани он сабаби таъзими ҳурумоти Худовандӣ гардад ва (Қурайш) аз ман бихоҳанд, ман он пешниҳодро қабул хоҳам кард.»

Баъд аз он ба Қасво ҳайбат заданд ва Қасво аз ҷо ҷафт.

Ривояти Бухорӣ

عَنْ عَيَّاشِ بْنِ أَبِي رَبِيعَةَ τ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ρ : لَا تَزَالُ هَذِهِ الْأُمَّةُ بِخَيْرٍ مَا عَظَّمُوا هَذِهِ الْحُرْمَةَ حَقَّ تَعْظِيمِهَا ، فَإِذَا ضَيَّعُوهَا هَلَكُوا)). مسند أحمد بن حنبل

Аз Айёш ибни Абирабиъа (р) ривоят аст, ки Расули акрам (с) фармуданд: «Уммати ман ҳамвора бар хайру саломатӣ аст то вақте, ки эҳтироми ин Ҳарамӣ муқаддасро ба ҷой оварад ва чун ин амр боқӣ намонд, ҳалок ва нобуд хоҳад шуд».

Ривояти Аҳмад ва Ибни Моҷа

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ρ قَالَ : « إِنَّ إِبْرَاهِيمَ حَرَّمَ مَكَّةَ وَدَعَا لِأَهْلِهَا وَإِنِّي حَرَّمْتُ الْمَدِينَةَ كَمَا حَرَّمَ إِبْرَاهِيمُ مَكَّةَ , وَإِنِّي دَعَوْتُ فِي صَاعِهَا وَمُدِّهَا بِمِثْلِي مَا دَعَا بِهِ إِبْرَاهِيمُ لِأَهْلِ مَكَّةَ ».

صحيح مسلم

Аз Абдуллоҳ ибни Зайд ибни Осим (р) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) гуфт: Иброҳим (а) Маккаро ҳурмат ниҳод ва барои аҳли он дуо кард ва ман низ ҳамчунон, ки Иброҳим (а) Маккаро ҳурмат ва қаромат бахшида буд, Мадинаро ҳурмат ниҳодам ва ман дар

(соаш ва муддаш, вазнаш) барои афзоиши маҳсули он дуо кардам ҳамчунон, ки Иброҳим (а) барои Макка дуо намуданд.

Ривояти Муслим

15

عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : اسْتَمْتَعُوا بِهَذَا الْبَيْتِ فَقَدْ هَدَمَ مَرَّتَيْنِ وَيَرْفَعُ فِي الثَّالِثَةِ).

مسند البزار صحيح

Аз Абдуллоҳ ибни Умар (р) ривоят шудааст, ки гуфт: Расули Худо (с) фармуданд: «Аз ин Хона манфиат баред, ба таҳқиқ ду бор мунҳадим (хароб) шудааст ва дар мартабаи саввум бардошта мешавад».

*Ривояти БаззорҲузайма,
Ибни Ҳиббон ва Ҳоким,*

16

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ الْغَائِطُ فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ ، وَلَا يُؤَلِّهَا ظَهْرَهُ شَرُّهُمَا ، أَوْ غَرَّبُهَا .

صحیح البخاری

Абӯяюби Ансорӣ (p) мегӯяд: Расули Худо (с) фармуд: «Ҳар гоҳ яке аз шумо қазои ҳоҷат намудед рӯ ё пушти худро ба тарафи қибла накунад, балки ба тарафи машиқ ё мағриб рӯ кунед».

Муттафақун алайҳи ва лафз аз Бухорӣ

17

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : "مَنْ لَمْ يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ، وَلَمْ يَسْتَدْبِرْهَا فِي الْغَائِطِ، كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ، وَمُحِيَ عَنْهُ سَيِّئَةٌ".

المعجم الكبير للطبراني

Аз Абӯхурайра (p) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «Касе, ки дар ҳангоми қазои ҳоҷат рӯ ба тарафи қибла ва пушт ба он ҷониб намекунад, дар дафтари аъмоли ӯ ҳасанот навишта шуда ва бадихош аз ӯ маҳв мегардад»

Табаронӣ

18

عَنْ حُذَيْفَةَ أَظْنُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «مَنْ تَقَلَّ تِجَاةَ الْقِبْلَةِ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَقْلُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ...»). سنن أبي داود
صحيح

Аз Ҳузайфа ибни Ямонӣ ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «Касе, ки ба самти қибла оби даҳон меандозад, рӯзи қиёмат шавад оби даҳонаш дар пеши рӯяш аст».

Ривояти Абӯдовуд, ибни Ҳиббон

19

عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ الْبَيْتَ، فَجَلَسَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَكَبَّرَ وَهَلَّلَ، ثُمَّ مَالَ إِلَى مَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْبَيْتِ فَوَضَعَ صَدْرَهُ عَلَيْهِ وَخَدَّهُ وَيَدَيْهِ ثُمَّ كَبَّرَ وَهَلَّلَ وَدَعَا فَعَلَ ذَلِكَ بِالْأَرْكَانِ كُلِّهَا ثُمَّ خَرَجَ فَأَقْبَلَ عَلَى الْقِبْلَةِ وَهُوَ عَلَى الْبَابِ؛ فَقَالَ: «هَذِهِ الْقِبْلَةُ هَذِهِ الْقِبْلَةُ». سنن النسائي
صحيح.

Аз Усома ибни Зайд (р) ривоят шудааст, ки гуфт: Бо ҳамроҳии Расули Худо (с) вориди Хона шудам. Пас он ҳазрат (с) нишасту Худоро ҳамд гуфту, санову такбиру таҳлил ба ҷо овард. Сипас ба тарафи Хона равон шуд.

Баъд синааш, рухсорааш ва дастонашро бар ӯ гузошту такбиру таҳлилу дуо намуданд. Ин амалро дар ҳамаи

кунҷи Хона анҷом доданд. Баъд аз он хориҷ шуданду ба тарафи қибла рӯ оварданду назди дари Хона истоданд. Пас, фармуданд: Ин қибла аст, ин қибла аст.

Ривояти Аҳмад ва Насоӣ

20

عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ : يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ ،
لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ ، وَصَلَّى آيَةً سَاعَةً شَاءَ مِنْ
لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ .((

سنن الترمذي صحيح.

Аз Чубайр ибни Мутъим ривоят шудааст, ки Паёмбар (с) гуфт: «Эй банӣ Абдуманоф ҳеҷ касеро, ки ин Байтро (Хонаро) тавоф кунад манъ накунад ва ҳар соате аз шаб ё рӯз бихоҳанд намоз бихонанд»

Ривояти Абӯдовуд ва Тирмизӣ

21

عَنْ ابْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ كَانَ يُزَاحِمُ عَلَى الرُّكْنَيْنِ ، فَقُلْتُ : يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ ، إِنَّكَ تُزَاحِمُ عَلَى الرُّكْنَيْنِ زِحَامًا مَا رَأَيْتُ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ρ يُزَاحِمُ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : إِنْ أَفْعَلْ ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ρ يَقُولُ : إِنَّ مَسْحَهُمَا كَفَّارَةٌ لِلْخَطَايَا وَسَمِعْتُهُ ، يَقُولُ : مَنْ طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ أَسْبُوًا فَأَحْصَاهُ كَانَ كَعَتَقِ رَقَبَةٍ. وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ : لَا يَضَعُ قَدَمًا وَلَا يَرْفَعُ أُخْرَى إِلَّا حَطَّ اللَّهُ عَنْهُ خَطِيئَةً وَكَتَبَ لَهُ بِهَا حَسَنَةً ((. سنن الترمذي - صحيح.

Аз ибни Убайд ибни Умайр аз падараш ривоят аст, ки ибни Умар (p) бар ду кунчи Хона издиҳом менамуд. Пас, ман аз ū пурсидам: Эй Абӯ Абдурахмон туро мебинам, ки дар ду кунчи Хона (Ямонӣ ва Ҳачаруласвад) издиҳом менамод дар ҳоле, ки ман ягон саҳобаи Паёмбар (с)-ро надидаам, ки чунин кор мекарданд.

Пас, Ū гуфт: Ман ин амалро барои он анҷом медиҳам, ки шунидам, ки Расули Худо (с) мефармуданд: Масхи ин ду кунҷ каффораи гуноҳон аст. Ва боз шунидам, ки мефармуданд: «Касе, ки дар ин Хона ҳафт мартаба тавоф анҷом диҳад, ба мисли ин, ки як банда озод кардааст».

Ва боз шунидам, ки мегуфт: «Касе, ки ҳафт мартаба Хонаи Худоро тавоф кунад, барояш барои ҳар гоме, ки ҳануз нагузоштааст ва дигарашро набардоштааст як гуноҳ аз ū баҳшида мешавад ва як ҳасана навишта мешавад».

Ривояти Тирмизӣ, Насой ва Аҳмад

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: الطَّوَّافُ حَوْلَ الْبَيْتِ مِثْلُ الصَّلَاةِ ، إِلَّا أَنْكُمْ تَتَكَلَّمُونَ فِيهِ ، فَمَنْ تَكَلَّمَ فِيهِ فَلَا يَتَكَلَّمَنَّ إِلَّا بِخَيْرٍ .

سنن الترمذي - صحيح.

Аз ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (с) фармуданд: «Тавоф дар атрофи Хона ба мисли намоз аст бо ин тафовут, ки шумо дар тавоф суҳан мегӯед. Касе, ки дар тавоф суҳан мегӯяд, пас суҳан назадад, магар суҳанони нек».

Ривояти Тирмизӣ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ أَنَّ رَجُلًا ، قَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ - (عبد الله بن عمر) - مَا أَرَاكَ تَسْتَلِمُ إِلَّا هَذَيْنِ الرُّكْنَيْنِ ؟ قَالَ: إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِنَّ مَسْحَهُمَا يَحُطُّ الْخَطِيئَةَ وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: مَنْ طَافَ سَبْعًا فَهُوَ كَعَدِلِ رَقَبَةٍ ((. السنن الكبرى للنسائي - صحيح.

Аз Абдуллоҳ ибни Убайд ибни Умайр (р) ривоят аст, ки шахсе назди Абдуллоҳ ибни Умар (р) омаду гуфт: Эй

Або Абдурахмон! Эй Абдуллоҳ ибни Умар! Туро мебинам, ки фақат ба ин ду рукн даст мекашӣ? Ў гуфт: Ман аз Паёмбар (с) шунидам, ки фармуд: «Бегумон даст кашидан ба ин ду рукн гуноҳонро аз байн мебарад» ва ҳамчунон аз ӯ шунидам, ки «Касе ҳафт бор тавоф кунад ғуломеро озод кардааст».

Ривояти Насоӣ

24

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : نَزَلَ الْحَجَرُ الْأَسْوَدُ مِنْ الْجَنَّةِ ، وَهُوَ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ فَسَوَّدَتْهُ خَطَايَا بَنِي آدَمَ .((

سنن الترمذي - صحيح.

Аз ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Расули Худо (с) фармуданд: «Ҳачаруласвад (санги сиёҳ) аз бихишт фуруд омадааст, аз шир сафедтар будааст, вале гуноҳони фарзандони одам онро сиёҳ кардааст».

Ривояти Аҳмад ва Тирмизӣ

25

عن ابن عَبَّاسٍ، يَقُولُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَيَأْتِيَنَّ هَذَا الْحَجَرُ ، يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَهُ عَيْنَانِ يُبْصِرُ بِهِمَا ، وَلِسَانٌ يَنْطِقُ بِهِ ، يَشْهَدُ عَلَى مَنْ يَسْتَلِمُهُ بِحَقٍّ ((. سنن ابن ماجه - صحيح.

Ибни Аббос (р) мегӯяд: Расули Худо (с) дар мавриди Ҳачаруласвад фармуд: «Савганд ба Худо дар рӯзи киёмат Худованд онро бармеангезад, дар ҳоле ки ду чашм дорад, ки бо он ду мебинад ва забон дорад, ки нутқ мекунад ва гувоҳи медиҳад барои касоне, ки ба ҳақ ба он даст кашидаанд».

Ривояти Аҳмад, Тирмизӣ ва Ибни Моҷа

26

عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَرَبِيٍّ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ ابْنَ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ اسْتِلَامِ الْحَجَرِ فَقَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ، قَالَ : قُلْتُ: أَرَأَيْتَ إِنْ زَحِمْتُ أَرَأَيْتَ إِنْ غُلِبْتُ قَالَ: اجْعَلْ أَرَأَيْتَ بِالْيَمَنِ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَسْتَلِمُهُ وَيُقَبِّلُهُ)).
صحيح البخاري

Аз Зубайр ибни Арабӣ ривоят аст, ки шахсе аз Ибни Умар (р) дар мавриди истиломи Ҳачаруласвад суол намуд, дар ҷавоб гуфт: Ман Паёмбари Худо (с)-ро дидам, ки Ҳачаруласвадро истилом намуда ва бӯсиданд.

Он шахс гуфт: Ҳатто агар издиҳом бошад ва истиломи Ҳачаруласвад сабаби лагадмолиам шавад? Ибни Умар (р) гуфт: «Агар чунин шудам ва агар чунон шудам»-ро дар Яман биандоз (суолкунанда аз Яман буд). Ман ба ту мегӯям, ки Паёмбари Худо (с)-ро дидам, ки Ҳачаруласвадро истилом намуда ва бўсиданд.»

Ривояти Бухорӣ

27

عَنْ نَافِعٍ قَالَ: رَأَيْتُ ابْنَ عُمَرَ يَسْتَلِمُ الْحَجَرَ بِيَدِهِ ثُمَّ قَبَّلَ يَدَهُ وَقَالَ: مَا تَرَكْتُهُ مُنْذُ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَفْعَلُهُ).

صحيح مسلم

Аз Нофеъ ривоят аст, ки гуфт: Ибни Умарро дидам, ки сангро бо дасташ истилом (масҳ) карду пас дасташро бўсиду гуфт: Аз он рӯзе, ки дидам Расули Худо (с) инро анҷом медод, ман таркаш накардам.

Ривояти Муслим

28

عَنْ سُؤَيْدِ بْنِ غَفَلَةَ قَالَ: رَأَيْتُ عُمَرَ قَبَّلَ الْحَجَرَ وَالتَّرَمَةَ وَقَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) بِكَ حَفِيًّا).

صحيح مسلم

Аз Сувайд ибни Ғафла ривоят шудааст, ки гуфт: Ҳазрати Умарро дидам, ки сангро бўсид ва онро дар

оғуш гирифт ва ба он худро часпонду мегуфт: Паёмбари
Худо (с)-ро дидам, ки нисбат ба ту таҷлил мекард.

Ривояти Муслим

29

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كُنْتُ أُحِبُّ أَنْ أَدْخُلَ الْبَيْتَ فَأُصَلِّيَ فِيهِ
فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَدِي فَأَدْخَلَنِي الْحَجَرَ فَقَالَ: «صَلِّ فِي
الْحَجْرِ إِنْ أَرَدْتَ دُخُولَ الْبَيْتِ؛ فَإِنَّمَا هُوَ قِطْعَةٌ مِنَ الْبَيْتِ وَلَكِنَّ
قَوْمَكَ اسْتَفْصَرُوهُ حِينَ بَنَوْا الْكَعْبَةَ فَأَخْرَجُوهُ مِنَ الْبَيْتِ»
سنن الترمذی - صحيح.

Аз Оиша (р) ривоят шудааст, ки гуфт: «Дӯст доштам,
ки воридаи Байт (Хона) шаваму дар он намоз бихонам.
Паёмбар (с) дастамро гирифтумаро дохили Ҳичр бурд
ва ба ман гуфт: Ҳар гоҳ хостӣ дохили Каъба намоз
бихонӣ дар Ҳичр намоз бихон, зеро Ҳичр қитъае аз
Каъба аст. Ва лекин қавми ту вақте Каъбаро сохтанд дар
он кӯтоҳӣ карданд ва онро аз Байт хориҷ намуданд»

Ривояти Аҳмад, Абӯдовуд ва Тирмизӣ

30

عن جَعْفَرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ : رَأَيْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ
قَبْلَ الْحَجَرِ وَسَجَدَ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ : رَأَيْتُ خَالَكَ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقْبَلُهُ
وَيَسْجُدُ عَلَيْهِ. وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَيْتُ عُمَرَ بْنَ

الْخَطَّابِ τ قَبْلَهُ وَسَجَدَ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ : رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ρ فَعَلَ هَكَذَا فَقَعَلْتُ)).

السنن الكبرى للبيهقي

Аз Ҷаъфар ибни Абдуллоҳ ривоят шудааст, ки гуфт: Муҳаммад ибни Аббод ибни Ҷаъфарро дидам, ки сангро мебӯсид ва бар он сачда мекард. Сипас гуфт: Тағои шумо ибни Аббосро дидам онро мебӯсид ва бар он сачда менамуд. Ва ибни Аббос гуфтааст Умар ибни Хаттобро дидам сангро бӯсида ва бар он сачда намуд. Сипас гуфт: Паёмбари Худо (с)-ро дидам чунин мекард, ман низ онро анҷом додам. (Сачда ба санг мурод сачдаи таҳият буд. Ҳамчунон, ки малоика ба Одам сачда карданд).

Саҳеҳи ибни Ҳузайма

31

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، أَنَّ النَّبِيَّ ρ رَمَلَ ثَلَاثَةَ أَطْوَافٍ مِنَ الْحَجَرِ إِلَى الْحَجَرِ ، وَصَلَّى رُكْعَتَيْنِ ، ثُمَّ عَادَ إِلَى الْحَجَرِ ، ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى زَمْزَمَ فَشَرَبَ مِنْهَا ، وَصَبَّ عَلَى رَأْسِهِ ، ثُمَّ رَجَعَ فَاسْتَلَمَ الرُّكْنَ ، ثُمَّ رَجَعَ إِلَى الصَّفَا ، فَقَالَ : أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ ((. مسند أحمد.

سنن الترمذی (3 / 496) (لم تتم دراسته،
من الأئمة من صححه كابن خزيمة وابن حبان والحاكم).

Аз Ҷобир ибни Абдуллоҳ (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (с) се мартаба аз санг то санг тавофи рамал анҷом дода ва ду рақъат намоз адо намуданду ба тарафи санг омаданд. Баъд ба тарафи Замзам рафтанду аз он об нӯшида ва бар сарашон пошиданд. Пас аз он ба тарафи рукн баргашта ва истилом намуданд. Пас ба кӯҳи Сафо баргашта ва фармуданд: «Ибтидо мекунам аз он ҷое, ки Худо ба он ибтидо кардааст».

Ривояти Аҳмад

عَبْدَ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ الرُّكْنَ وَالْمَقَامَ يَأْقُوتَانِ مِنْ يَأْقُوتِ الْجَنَّةِ طَمَسَ اللَّهُ نُورَهُمَا وَلَوْ لَمْ يَطْمِسْ نُورَهُمَا لَأَضَاءَا مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ». سنن الترمذی-(صححه كابين خزيمة وابن حبان والحاكم).

Аз Абдуллоҳ ибни Амр (р) ривоят шудааст, ки гуфт: Шунидам, ки Расули Худо (с) мегӯяд: «Рукн ва Мақом ду ёкуте буданд аз ёкутҳои бихишт. Худои таоло нури онҳоро зоил фармуд ва бардошт. Агар нури онҳо бардошта намешуд, ҳароина мобайни машриқ ва мағрибро равшан мекарданд».

Ривояти Аҳмад, Тирмизӣ ва Ҳоким

عَنْ أَبِي ذَرٍّ ، ط ، يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ : فُرِجَ سَقْفِي
وَأَنَا بِمَكَّةَ فَنَزَلَ جِبْرِيلُ ۖ فَفَرَجَ صَدْرِي ثُمَّ غَسَلَهُ بِمَاءٍ زَمْزَمَ
ثُمَّ جَاءَ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مُمْتَلِيٍّ حِكْمَةً وَإِيمَانًا فَأَفْرَغَهَا فِي
صَدْرِي ثُمَّ أَطْبَقَهُ ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَعَرَجَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا...)).
صحيح البخاري

Аз Абӯзар (p) накл шудааст, ки Расули Худо (с) фармуд: «Сакфи утоке, ки дар он будам шикофта шуд, ман дар Макка будам. Ҷабраил (а.с) фуруд омаду синаамро шикофту баъд онро бо оби Замзам шуст. Сипас ташти тиллоӣ пур аз ҳикмат ва имонро овард ва онро дар синаам холи кард ва онро баст, сипас дастамро гирифт ба осмони дунё боло рафт».

Ривояти Бухорӣ

قَالَ أَبُو ذَرٍّ . فَكُنْتُ أَنَا أَوَّلُ مَنْ حَيَّاهُ بِتَحِيَّةِ الْإِسْلَامِ – قَالَ:
قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «مَتَى كُنْتَ هَا هُنَا» . قَالَ: قُلْتُ: قَدْ كُنْتُ
هَا هُنَا مُنْذُ ثَلَاثِينَ بَيْنَ لَيْلَةٍ وَيَوْمٍ قَالَ: « فَمَنْ كَانَ يُطْعِمُكَ » .
قَالَ: قُلْتُ: مَا كَانَ لِي طَعَامٌ إِلَّا مَاءُ زَمْزَمَ . فَسَمِنْتُ حَتَّى

تَكْسَرَتْ عُنْ بَطْنِي وَمَا أَجِدُ عَلَى كَيْدِي سُخْفَةً جُوعَ قَالَ: «
إِنَّهَا مُبَارَكَةٌ إِنَّهَا طَعَامٌ طُعِمَ...».

صحيح مسلم

Аз Абӯзар (р) дар қиссаи ислом овардани Ӯ ривоят мекунад, ки Паёмбари Худо (с) ба ман гуфт: «Аз чӣ вақт инчо (Макка) будаед, мегӯяд: Гуфтам: Ӯдуди сиву як байни шабу рӯз. Паёмбари Худо (с) гуфт: Чӣ касе шуморо хӯрок медод? Гуфтам: Чуз оби Замзам моро хӯроке набудааст ва фарбеҳ шудаам то ин, ки шикамам лоя-лоя бар рӯи ҳам савор шуда ва эҳсоси гуруснагӣ, заъфу лоғарӣ накардаам. Расули Худо (с) фармуд: «Оби Замзам пурбаракат ва ғизои гуворо аст».

Ривояти Муслим

35

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا كَانَتْ تَحْمِلُ مِنْ مَاءِ زَمْزَمَ
وَتُخْبِرُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَحْمِلُهُ ((.
قَالَ أَبُو عِيسَى هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ. سنن الترمذی

Аз Оиша (р) ривоят шудааст, ки Ӯ оби Замзамро ба хориҷ аз Макка ҳамл менамуд ва мегуфт, ки Паёмбари Худо (с) ин корро анҷом медод.

Ривояти Тирмизӣ

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ ﷺ: خَيْرُ مَاءٍ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ مَاءٌ زَمْزَمَ فِيهِ طَعَامٌ مِنَ
 الطَّعْمِ وَشِفَاءٌ مِنَ السُّقْمِ...)). المعجم الكبير للطبراني -
 صحيح

Аз ибни Аббос (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо
 (с) фармуданд: «Бехтарин об бар рӯи замин оби Замзам
 аст. Дар он хӯроки хуштамъ ва гуворо ва шифо аз
 беморӣ ёфт мешавад».

Табаронӣ дар «Муъҷаму-л-Кабир»

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، ط، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: مَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتَ
 فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْ أُمُّهُ)).

صحيح البخاري

Аз Абӯхурайра (р) ривоят аст, ки Расули Худо (с)
 фармуд: «Касе, ки барои Худо ин Хонаро ҳаҷ гузорад ва
 дар хангоми адои маносики ҳаҷ муҳаррамотро риоя
 намояд ва амали фисқеро муртакиб нашавад дар
 бозгашт аз ҳаҷ чунон аз гуноҳ пок мешавад, монанди
 рӯзе, ки аз модар зода шудааст».

Муттафақун алайҳи, ривояти Бухорӣ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذَّنُوبَ كَمَا يَنْفِي الْكِبَرُ خَبَثَ الْحَدِيدِ وَالذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَلَيْسَ لِلْحَجَّةِ الْمَبْرُورَةِ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّةُ».

سنن الترمذی - صحیح

Аз Абдуллоҳ ибни Масъуд (р) ривоят шудааст, ки гуфт: Расули Худо (с) фармуданд: «Ҳаҷ ва умрао пайи ҳам анҷом диҳед, зеро ҳаҷ ва умра ғайр ва гуноҳро баргараф менамояд, ҳамчунон, ки дами оҳангар чирки оҳан, олудагии тилло ва нуқраро аз байн мебарад. Ва аз барои ҳаҷчи мабрур (қабулшуда) савобе ҷуз биҳишт нест».

عَنْ ابْنِ عُمَرَ ، عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ : الْغَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ ،
وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ ، وَفَدُّ اللَّهِ ، دَعَاهُمْ ، فَأَجَابُوهُ ، وَسَلَّوْهُ ،
فَأَعْطَاهُمْ)).

سنن ابن ماجه - حسن.

Аз ибни Умар (р) аз Паёмбари Худо (с) ривоят шудааст, ки фармуданд: «Ғазокунанда дар роҳи Худо, ҳоҷӣ ва умрагузор меҳмони Худо ҳастанд. Худо онҳоро даъват кард, пас онҳо даъватро пазируфтанд ва онҳо аз ӯ талаб мекунанд ва ӯ ба онҳо ато мефармояд».

Ривояти ибни Моҷа ва Ҳиббон

عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: « إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا
وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ وَهُوَ يَأْرِزُ بَيْنَ الْمَسْجِدَيْنِ كَمَا تَأْرِزُ
الْحَيَّةُ فِي جُحْرِهَا ».

صحیح مسلم

Абдуллоҳ ибни Умар (р) аз Паёмбар (с) ривоят мекунад, ки фармуд: «Ҳамоно ислом ғариб (ва танҳо) оғоз шуд ва ҳамон гуна, ки оғоз шуд боз хоҳад гашт ва дар миёни ду масҷид (Масҷидулҳаром ва масҷиди Набӣ) ҷамъ мешавад, ҳамонгуна, ки мор дар суроҳаш ҷамъ мегардад»

Ривояти Муслим

**Донишқадаи Исломии Тоҷикистон
ба номи Имоми Аъзам-Абӯҳанифа**

الأربعون المكيّة

ЧИҲИЛ ҲАДИСИ МАККӢ

Таҳиягар **Қурбонов Абдулвадуд**

Ба матбаа 20.10.15 супорида шуд. Андозаи 60x84
1/16. Қоғаз офсет. Чопи офсет. Қузьи чопӣ 2.
Ҳуруфи Times New Roman Tj, Traditional Arabic.
Адади нашр 250. Нарҳаш шартномавӣ. Дар матбааи
ҶДММ «Офсет» ба таъъ расид